

Euthanasie

Toen uitgever Callenbach in Nijkerk enkele jaren geleden van de Leidse hoogleraar dr. J. H. van den Berg het manuscript aangeboden kreeg van het boekje 'Medische macht en medische ethiek' was zijn eerste reactie er een van schrik.

'Daar moet ik eerst nog 'es een nachtje over slapen.' Maar vrij snel kwam hij tot de overtuiging dat het goed was, wanneer het onderwerp euthanasie voor een breder publiek zou worden behandeld. De zeventiende druk van het in mei 1969 verschenen boekje ligt thans op de pers. Dit najaar verschijnt een Franse vertaling. Duitse en Engelse uitgevers toonden zich nog wat huiverig.

Uit de merkwaardige aantallen van de bestellingen (22 stuks, 37 stuks) leidt de uitgever af dat het boekje veel in gesprekskringen heeft dienst gedaan.

De bezinning op het onderwerp 'euthanasie' is niet meer te stuiten.

Ethiek

Kern van het betoog van prof. Van den Berg is: de technische macht, waarover de arts de laatste jaren beschikt om menselijk leven te verlengen, maakt een nieuwe medische ethiek noodzakelijk. De oude, nog officieel geldende, ethiek wil dat de arts met alle middelen waarover hij beschikt, menselijk leven dient te behouden, te sparen en te verlengen. Deze regel stamt uit de tijd, waarin de dokters nog niet zoveel konden.

De laatste tientallen jaren is de technische macht, waarover de arts beschikt, enorm toegenomen. Hij kan – en dat gebeurt ook – leven in stand houden, waarvan algemeen wordt gevoeld dat het niets menselijks (meer) heeft. Prof. Van den Berg acht een nieuwe ethiek noodzakelijk. 'Het devies van de nieuwe ethiek luidt aldus: het is de arts geboden menselijk leven te behouden, te sparen en te verlengen, waar en wanneer dat zinvol is.'

Zinvol

Maar wanneer heeft leven zin?

In de discussie over het onderwerp komt iedereen tenslotte bij deze vraag terecht. Het is duidelijk, dat daarop geen beter antwoord mag worden verwacht, wanneer men een medische opleiding heeft genoten. Elk mens moet daarover meepraten. En ook over vragen als: Heeft een mens het recht over

eigen leven te beschikken? Heeft lijden altijd zin? Hoewel men er nogal huiverig voor is om het onderwerp aan te pakken, komt het op tal van congressen in binnen- en buitenland steeds meer ter sprake en de bezinning er op zal de komende jaren stellig toenemen. De Raad voor Zaken van Kerk en Theologie van de Ned. Hervormde Kerk publiceert dezer dagen een rapport over de vraag of in het stervensproces mag worden ingegrepen. Ook op de synode-agenda's van andere kerken zal het onderwerp onvermijdelijk terechtkomen.

De NCRV-televisie wijdt op het ogenblik een serie uitzendingen aan dit onderwerp (derde uitzending was 18 februari), waarop reeds honderden mensen in het land hebben gereageerd. Enkele van deze reacties treft u in dit VU-magazine aan.

Brief

De brief van een verpleegster op de volgende pagina werd 15 oktober 's avonds laat geschreven, direct na de eerste uitzending, waarin Henk Mochel een arts aan het woord liet, die vertelde een patiënte op verzoek van haar en haar familieleden een spuitje te hebben gegeven, dat een eind aan haar leven maakte.

Ook deze verpleegster deed dat een tiental jaren geleden, zowel bij haar vader als haar moeder, die ongeneselijk ziek waren.

Ruim een jaar heeft Henk Mochel zich voorbereid op het onderwerp voor hij zijn eerste documentaires maakte. Tal van medici sprak hij over het onderwerp. Voelbaar is de behoefte van vele doktoren om met anderen over deze problematiek van gedachten te wisselen. Het is geen vak-onderwerp. Opvallend was dat verscheidene dokters hem vertelden het lijden wel te hebben bekort van mensen, die hen zeer na stonden (hun vader of moeder). Voor het VU-magazine interviewde Henk Mochel over dit onderwerp prof. dr. C. van der Meer (internist), VU-ziekenhuispredikant J. van Buuren en prof. dr. J. Janssens (vrouwenarts).

Niemand is helemaal 'klaar' met dit onderwerp. Deze publikatie in het VU-magazine wil slechts een bescheiden bijdrage zijn tot de bezinning op de uiterst moeilijke problematiek. Het vraagstuk dringt zich echter onafwendbaar op en iedereen kan er in zijn persoonlijk leven mee te maken krijgen.